

**AKADEMİSYENLERE GÖRE MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ SORUNLAR
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ VE GAZİOSMANPAŞA
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ***

Hamdi KARAKAŞ**-İbrahim ÇİDEM***

Öz

Ülke ekonomisinin hızla gelişmesi ve piyasa ihtiyaçlarının nitelikli iş gücüne yönelmesi ile birlikte birçok üniversite meslek yüksekokulu sayısını son yıllarda hızlı bir şekilde arttırmaktadır. Ancak bu hızlı artış çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu problemlerin tespiti ve çözüm önerileri sunulması için meslek yüksekokullarında çalışan akademik personelin görüşleri kritik öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokullarında çalışan akademisyenlerin görüşleri çerçevesinde son yıllarda sayıları hızla artan meslek yüksekokullarının sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesidir. Araştırma, nitel araştırma türlerinden durum desenine uygun olarak yürütülmüştür. Veriler araştırmacılarca geliştirilmiş bağımsız kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla toplanmıştır. Bağımsız kelime ilişkilendirme testinde akademisyenlerden meslek yüksekokullarında gözlemledikleri sorunlara ve bu sorunların çözüm önerisi geliştirmelerine yönelik kavramlar ortaya atmaları istenmiştir. Ulaşılan sonuçlar sorunlara etkili çözüm geliştirmede ve yapılacak yasal düzenlemelerde temel kaynak olarak görülebilir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Sorunlar, Çözüm Önerileri.

**PROBLEMS OF VOCATIONAL SCHOOLS AND SOLUTION SUGGESTIONS
FROM THE POINT OF VIEW OF ACADEMICIANS: CUMHURİYET UNIVERSITY
AND GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY CASE**

Abstract

Universities have been increasing the number of their vocational schools due to several factors such as rapid developing of economies, increasing in demand to qualified labor force. However, this increase brings with it various problems. The views of academic staff working in vocational schools have crucial importance in order to detect these problems ideally and offer solutions. This study aims to

* 18-20 Mayıs 2016 tarihleri arasında düzenlenen V. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu'nda sunulan "Akademisyenlerin Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlara Bakışı ve Geliştirdikleri Çözüm Önerileri" başlıklı sözlü bildirinin makale formatındaki halidir.

** Öğr.Gör., Cumhuriyet Üniversitesi, Şarkışla Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu, e-posta: hamdikarakas58@yahoo.com.tr

*** Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Niksar Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, e-posta: ibrahim.cidem@gop.edu.tr

identify the problems of vocational schools in accordance with the opinions of the academicians and to develop solution suggestions. Qualitative research methodology has been applied in the study. Data was obtained by free word-association test which was developed by researchers. The academicians were requested to list concepts about problems of vocational schools and their solution suggestions to these problems with free word-association test. In this respect, opinions of academicians about problems and solution suggestions could be the basis of developing efficient solutions and legal regulations.

Key Words: Vocational School, Problems, Solution Suggestion.

GİRİŞ

Kalkınmada sürdürülebilirliğin sağlanmasında en önemli unsurlardan birisinin beşeri sermaye olduğu bir hakikattir. Bu unsurdan en yüksek düzeyde fayda sağlamak için, beşeri sermayeye üstün bir donanım kazandırılmasına gerekmektedir (Kuşat, 2014:66). Bu nedenle kalkınmak ve gelişmek isteyen bir ülkenin daha nitelikli üretime ulaşabilmesi için üretim faktörlerinden emeği; yani insan kaynaklarının niteliğini de beklenen kalitede geliştirilmesi gerekmektedir (Nartgün ve Yüksel, 2009:190). Ayrıca son yıllarda küreselleşme ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler toplumsal yaşamı yeniden şekillendirmeye başlamıştır (Seyfi ve Soydaş, 2016:161) ve bunun sonucunda beşeri sermayenin kapasitesi ve becerileri de gelişmektedir. Buna bağlı olarak da eğitim, üretim ve istihdam ilişkilerinin önemi son dönemlerde daha iyi anlaşılmış ve başta endüstri olmak üzere tüm hizmet kesimleri için nitelikli ve becerili insan gücü yetiştirme sorunu önem kazanmıştır (Henden, 1996:64). Bununla birlikte Türkiye gibi hızla gelişen ülkelerde genç nüfusun da artmasıyla ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri de vasıfsız iş gücü sorunudur. Bunun bir sonucu olarak bir takım toplumsal sorunlarla birlikte ülke ekonomisi de olumsuz yönde etkilenmektedir. Mesleki eğitimle birlikte nitelikli yetişmiş insan gücü, oluşabilecek bu olumsuzlukları azaltmakla beraber ülkenin ekonomisine, kaliteli mal ve hizmet üretimlerine de önemli katkılar sağlayacaktır (Sarıbyık, 2013:39).

Meslek yüksekokulları, ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerinde ihtiyaç duyulan, alanlarında yeterli bilgi ve beceriyle donatılmış teknik elemanların yetiştirilmesi amacıyla kurulmuş yükseköğretim kurumlarından. Meslek yüksekokullarında verilen eğitimin amacı; bir taraftan artan yükseköğrenim talebini karşılamak ve eğitim imkânlarını artırmak, diğer taraftan ise ülkemizin gün geçtikçe değişen ve gelişen ihtiyaçlarına cevap verecek kalifiye ara eleman ihtiyacını karşılayabilecek bireyler yetiştirmektir (Göktürk vd., 2013:2). Bu yönüyle özellikle iş dünyasının (sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinin) beklentilerini karşılayacak nitelikli insan gücünün

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

yetiştirilmesinde meslek yüksekokulları çok büyük bir öneme sahiptir (Alkan vd., 2014:139).

Ülkemizde ekonominin hızla gelişmesi, iş gücüne yönelik talep artışı ve iş dünyasının nitelikli iş gücüne yönelmesi ile birlikte birçok üniversite meslek yüksekokulu sayısını son yıllarda hızla bir şekilde arttırmaktadır. Ancak bu hızlı artış çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Meslek yüksekokullarının yaşadıkları sorunların artmasıyla birlikte Türkiye'nin rekabet gücünün artırılması ve ekonomik olarak büyümesinde kendilerinden beklenen katkıları tam olarak karşılamaları mümkün değildir (Alkan vd., 2014:136). Türkiye'nin dünyanın en büyük on ekonomisinden birisi olma hedefine ulaşma noktasında yapması gereken önemli ödevlerinden birisi bu sorunları çözerek eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesidir (Ceylan ve Erbir, 2015:100). Çeşitli küçük ve basit çözüme yönelik birtakım uygulamalarla, yükseköğrenim öğrencilerine verilen eğitim ve öğrenim kalitesinin artırılmasının ülke ekonomisine verimlilik açısından çok büyük etki yapacağı muhakkaktır. Piyasanın işgücü ihtiyacını karşılayacak öğrencilerin yeterli bilgi ve deneyime sahip olmasıyla milyonlarca iş saatinin bir kayıp olmaktan çıkıp bir kazanç dönüşmesi sağlanabilecektir (Ünver ve vd., 2009:755).

Meslek Yüksekokullarında yaşanan sorunların en iyi şekilde belirlenebilmesinde ve sorunlara karşı çözüm önerileri geliştirilmesinde meslek yüksekokullarında çalışan akademik personelin görüşleri önemli bir yere sahiptir. Çünkü bu okullarda çalışan akademik personeller, bir yandan eğitim-öğretim faaliyetlerini yürütürken bir yandan da sorunları birebir gözlemleyen ve çözüm yolları arayan en önemli paydaşlardır. Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokullarında çalışan akademisyenlerin görüşleri çerçevesinde son yıllarda sayıları hızla artan meslek yüksekokullarının sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesidir.

1. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Meslek yüksekokullarındaki sorunlara yönelik literatürde birçok çalışma yer almaktadır (Erdem, 1999; Ünver ve ark., 2009; Göktürk ve ark., 2013; Yücebaş ve ark., 2013; Alkan ve ark., 2014; Ceylan ve Erbir, 2015). Ancak meslek yüksekokullarında yaşanan sorunların akademik personelce kavramsal olarak ifade edilmesi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmelerine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamış olması bu çalışmayı özgün kılmaktadır. Aynı zamanda bu konuda meslek yüksekokullarında çalışan akademik personelin görüşleri araştırmacılarca önemli kabul edilmiş ve araştırmaya değer bir olgu olarak belirlenmiştir.

2. MATEYAL VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, meslek yüksekokullarında çalışan akademisyenlerin görüşlerini ortaya koyan nitel araştırma yöntemlerinden durum desenine uygun olarak yürütülmüştür. Nitel araştırmalar, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin gözlemlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:39). Nitel çalışmalarda durum deseni, bir olayın yoğun şekilde çalışılması ve olaylara farklı bakış açıları kullanılarak incelenmesidir (Glesne, 2012, 30: Büyüköztürk vd., 2012: 249). Bu çalışmada da meslek yüksekokullarında var olan sorunlar ve bu sorunları çözmeye yönelik geliştirilen çözüm önerileri akademisyenlerin görüşlerine dayanarak derinlemesine araştırılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile araştırmacı verileri kolayca toplayacağı birey ve grupları tercih eder (Büyüköztürk vd., 2012:90). Bu amaçla çalışma grubu araştırmacılarca kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiş, Cumhuriyet Üniversitesi ile Gaziosmanpaşa Üniversitesi'ne bağlı altı farklı meslek yüksekokulunda çalışan 94 akademisyen çalışma grubuna dahil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler araştırmacılarca geliştirilmiş bağımsız kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla toplanmıştır. Bu teknikte, zihne gelen fikirleri sınırlamadan bağımsız olarak uyarıcı kelimeyle ilişkili cevaplama varsayımına dayanır (Bahar vd., 1999; akt: Ekici ve Kurt, 2014:274). Özellikle alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri olarak tanımlanan bu teknikte belirlenen uyarıcı kavrama yönelik zihinde oluşan alternatif düşünceler, kavramlar ve olgular ortaya çıkarılmış olur. Bağımsız kelime ilişkilendirme testinde akademisyenlerden meslek yüksekokullarında gözlemledikleri sorunlar ve bu sorunların çözümlenmesine yönelik öneri geliştirmeleri istenmiştir. Bağımsız kelime testi iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde uyarıcı kelime/kavram olarak ilk önce "Meslek Yüksekokulları Sorunları" kavramı verilmiş ve akademisyenlerden zihinlerinde çağrışan sorunları kavram olarak sıralamaları istenmiştir. İkinci bölümde ise uyarıcı kelime/kavram olarak "Meslek Yüksekokulu Sorunlarına Çözüm" kavramı verilmiş ve akademisyenlerden zihinlerinde çağrışan çözüm önerilerini kavram olarak sıralamaları istenmiştir. Tablo 1'de araştırmacılarca hazırlanmış bağımsız ilişkilendirme testi sunulmuştur.

Tablo 1. Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi

I. BÖLÜM	II. BÖLÜM
----------	-----------

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

Uyarıcı Kelime/Kavram: "MYO sorunları"	Uyarıcı Kelime/Kavram: "MYO sorunlarına çözümler"
MYO Sorunları - 1 :	MYO Sorunlarına Çözüm - 1:
MYO Sorunları - 2 :	MYO Sorunlarına Çözüm - 2:
MYO Sorunları - 3 :	MYO Sorunlarına Çözüm - 3:
MYO Sorunları - 4 :	MYO Sorunlarına Çözüm - 4:
MYO Sorunları - 5 :	MYO Sorunlarına Çözüm - 5:

Bağımsız kelime testi cevaplamada akademisyenlerle görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, belirli bir sürede bu testi cevaplamaları istenmiştir. Araştırmacılarca bu süre her bir bölüm için 60 saniye olarak belirlenmiş ve bu sürenin verilmesindeki amaç ise, akademisyenlerin zihinlerinde en fazla çağrışıma neden olan sorunları ve çözüm önerilerini önem sırasına göre sıralayabilmeleridir. Ayrıca anahtar kavramın alt alta yazılmasının temel sebebi zincirleme cevap riskini önlemek ve zihne aynı kavram çağrışımının tekrarını sağlamaktır.

2.4. Verilerin Analizi

Bağımsız kelime ilişkilendirme testiyle toplanan verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde verilerin içeriği irdelenir, veriler sınıflara ayrılır, veriler arasındaki ilişki ve bağıntıların gösterilmesi için matrisler hazırlanır ve elde edilen sınıflamaların sayısal verilere dönüştürülür (Sönmez ve Alacapınar, 2014:245). Akademisyenlerin vermiş oldukları yanıtlar araştırmacılarca tek tek okunmuş, gerekli kodlamalar yapılmış, verilerin hangi kategoriler altında toplanacağına ve sunulacağına karar verilmiştir. Anlam açısından aynılık gösterilen yanıtlar birleştirilmiş, frekansları alınarak yanıtlayıcı sayısı içerisindeki yüzdesi hesaplanmış ve frekans analizleri yapılmıştır.

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya katılan akademisyenlerin meslek yüksekokullarında yaşanan sorunlar kavramına bağımsız kelime ilişkilendirme testi kullanılarak elde edilen verilerin analizi sonucunda 7 farklı kategori oluşturulmuştur. Akademisyenler tarafından oluşturulan yakın/aynı anlamı taşıyan sorunlar araştırmacılarca

birleştirilerek sunulmuştur. Bu kategoriler ve her kategoride belirtilen kavramlar Tablo 2’de listelenmiştir.

Tablo 2: Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokulu Sorunlarına İlişkin Kavramlar

Kategoriler	Sorunlar ve Frekansları	Toplam Frekans (f)	Yüzde (%)
1. Fiziki İmkân Kaynaklı Sorunlar	Derslik - Laboratuvar Yetersizliği (19) Fiziksel İmkansızlıklar (18) Teknik Altyapı Yetersizliği (15) Ders Araç-Gereç Ve Materyal Eksikliği (8) Kalabalık Sınıflar (6) Kampüs Havası Yakalayamama (3) Lojman Eksikliği (1)	70	18,91
2. İdari Kaynaklı Sorunlar	Rektörlüklerce Önemsiz Görülme (8) Yönetim Sürecindeki Düzensizlik (8) Gereksiz Bölümler (6) Ders Dağılımındaki Adaletsizlik (6) Akademik Personelin Yer Değiştirememesi (6) Denetim Zafiyeti (4) Temizlik (4) Görev Ve Yetki Tanımları (4) Angarya Görevlerin Varlığı (4) Yaz/Ders Olmamasında Mesai (4) Ödenek Eksikliği (3) Personel Yetersizliği (2) Güvenlik Önlemleri (2) Bölüm Başkanlıkları (2)	65	17,56

**Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri:
Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği**

	Süre Sınırının Olmaması (2) Mobing (1)		
3. Eğitim Öğretim Süreç Kaynaklı Sorunlar	Sınavsız Geçiş Sistemi (28)* Mesleki Deneyim/Uygulama Sağlayamama (10) Ders Çeşitliliği (7) Ortak Müfredat Olmayışı (6) Eğitimde Kalite (5) Sınıf Geçme/Not Sistemi (2) Eğitimde Günceli Yakalayamama (2) Eğitim Süresinin Kısıklığı (2)	62	16,75
4. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrenci Hazırbulunuşluk Seviyesi (28) Niteliksiz Öğrenci (12) İlgisizlik/Ciddiyetsizlik (8) Akademik Başarının Sağlanmaması (7) Çalışan Öğrenciler (2) Çevreye Uyumdaki Sıkıntılar (2) Devamsızlık (1)	59	15,94
5. Akademik Personel Kaynaklı Sorunlar	Niteliksiz Öğretim Elamanı (25) Öğretim Elemanı Eksikliği (11) Akademik Kariyer (9) İletişim/İşbirliği (3) Etik Problemler (3) Rehber Olamama (3) Yabancı Dil Eksikliği (2)	56	15,13
6. Sosyo- Kültürel Kaynaklı Sorunlar	Sosyal-Kültürel Aktivite Yetersizliği (14) Barınma (9) Şehir Merkezine Uzaklık (6) Ulaşım (5) Konferans,Seminer vb. Faaliyet Eksikliği(3) Yemek (2)	40	10,81

	Burs (1)		
7. Sektör - Üniversite Kaynaklı Sorunlar	Sektör-Üniversite Kopukluğu (7) İş Olanaklarının Yetersizliği (6) Staj Olanaklarının Yetersizliği (3) Sahte Staj (1) Meslek Kanunlarının Yetersizliği (1)	18	4,86
TOPLAM		370 Sorun	100
*Araştırmanın yapıldığı dönemde uygulamada olan sınavsız geçiş sistemi 2017 yılından itibaren kaldırılmıştır (ÖSYM, 2017).			

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde meslek yüksekokullarında yaşanan sorunlara yönelik akademisyenler 7 farklı kategoride 370 sorun oluşturmuşlardır. Akademisyenler tarafından bu kategorilerde en fazla tekrar edilen sorunlar; sınavsız geçiş sistemi, öğrenci hazır bulunuşluk seviyesinin yetersizliği, meslek yüksekokullarında mevcut niteliksiz öğretim elemanları, derslik ve laboratuvar eksikliği, fiziksel yetersizlikler olarak vurgulanmıştır.

Birinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime / kavrama vermiş oldukları cevaplar “fiziki imkân kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmış ve baskın kategori olarak belirlenmiştir (f:70, %18,91). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; meslek yüksekokullarında derslik- laboratuvar eksikliğinin bulunması, bina, teçhizat ve malzemelerin eski ve yıpranmış oluşundan kaynaklı fiziksel imkânsızlıklar ve internet, bilgisayar ve araç yönünden teknik alt yapıların yetersizliğine yoğunlaşmışlardır.

İkinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “idari kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmıştır (f:65, %17,56). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; meslek yüksekokullarının rektörlüklerce önemsiz görüldüğü ve gereken ilginin gösterilmediği, yönetim sürecinde düzensiz uygulamalarla kurumsallaşamama, okullarda çağın gerekliliğini sağlayamayan ve güncelliğini yitirmiş bölümlerin varlığı, adaletsiz ders dağılımlarının yapılması ve akademisyenlerin çakılı olarak buldukları yerde çalışma zorunluluğuna odaklanmışlardır.

Üçüncü kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “eğitim-öğretim süreç kaynaklı sorunlar”

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

kategori altında toplanmıştır (f:62, %16,75). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu yükseköğrenime geçişte sınavsız geçiş uygulaması ve derslerde mesleki uygulamaya dönük çalışmaların yapılmamasına yoğunlaşmışlardır.

Dördüncü kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “öğrenci kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmıştır (f:59, %15,94). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; meslek yüksekokullarına gelen öğrencilerin bilgi, beceri, karakter olarak yeterli seviyede olmadıkları ve bu öğrencilerle akademik başarının sağlanamadığına yoğunlaşmışlardır.

Beşinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “akademik personel kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmıştır (f:56, %15,53). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; akademisyenlerin pedagojik, bilimsel ve mesleki anlamda yetersiz oldukları, okullarda akademik personel eksikliğinin bulunduğu ve meslek yüksekokullarının kariyer ilerlemesini engellediğine odaklanmışlardır.

Altıncı kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “sosyo-kültürel kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmıştır (f:40, %10,81). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; okulun bulunduğu çevrede sosyal ve kültürel faaliyetlerin azlığı, öğrencilerin barınma problemi, okulların şehir merkezine uzaklığı ve ulaşım sıkıntısına yoğunlaşmışlardır.

Yedinci kategoride ise akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarıyla ilgili kelime/kavrama vermiş oldukları cevaplar “sektör-üniversite işbirliği kaynaklı sorunlar” kategorisi altında toplanmıştır (f:18, %4,86). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; sektör-üniversite kopukluğu ve mezuniyet sonrası iş olanaklarının yetersizliğine vurgu yapmışlardır.

Araştırmaya katılan akademisyenlerin meslek yüksekokullarında yaşanan sorunlara çözüm kavramına bağımsız kelime ilişkilendirme testi kullanılarak elde edilen verilerin analizi sonucunda 7 farklı kategori oluşturulmuştur. Akademisyenler tarafından oluşturulan yakın/aynı anlamı taşıyan çözüm önerileri araştırmacılarca birleştirilerek sunulmuştur. Bu kategoriler ve her kategoride belirtilen çözüm kavramları Tablo 3’te listelenmiştir.

Tablo 3: Akademisyenlerin Görüşlerine Göre MYO Sorunlarına Çözümlere İlişkin Kavramlar

Kategoriler	Kavramlar ve Frekansları	Toplam Frekans (f)	Yüzde (%)
-------------	--------------------------	--------------------	-----------

Hamdi KARAKAŞ& İbrahim ÇİDEM

1. Öğrenci Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Sınavsız Geçişin Kaldırılması (38) Alan Sınavı/Mülakat İle Öğrenci Alımı (10) Taban Puanın Arttırılması (9) Başarılı Öğrencinin Ödüllendirilmesi/Teşvik Edilmesi (4) Rehberlik Hizmetlerinin Yaygınlaştırma (4) Aktivitelere Yönlendirme (3)	69	22,84
2. İdari Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Akademisyen Alımında Standartlaşma (10) Katılımcı Yönetim Anlayışı (9) İlçe MYO Sayılarının Sınırlandırılması (8) Fakültelere /Merkez Kampüse Taşınma (5) Yasa Ve Yönetmeliklerle Yeniden Yapılanma(5) Liyakate Önem Verilmesi (3) İdari Personel Artışı (3) Yerinden Yönetim (3) Akademik Tayin/Rotasyonu Sağlamak (3) Görev Tanımlarının Yeniden Düzenlenmesi (3) Mesai Zorunluluğunun Kaldırılması (3) Sıkı Denetim (2) Bölüm Başkanlıklarına Asaleten Atama(1) MYO'larda Branşlaşmaya Gidilmesi (1)	59	19,53
3. Fiziki İmkân Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Bütçe Artırımı İle Fiziki İyileştirilmesi (32) Oda/Bina/Sınıf/ Laboratuvar Yapılması (9) İlçelerde KYK Bağlı Barınma Hizmeti (5) Ortak Laboratuvar / Atölye Kullanımı (4) Lojman Desteği (2) Bölgesel Merkezi Kampüsler Oluşturmak	54	17,88

**Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri:
Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği**

	(2)		
4. Eğitim Öğretim Süreç Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Uygulamaya Yönelik Öğretim Süreci (10) Orta Öğretim Sisteminde Değişiklik (9) Standart Müfredat (8) Kontenjan Sınırlaması (7) Eğitim-Öğretim Süresinin Uzatılması (5) Standart Not Sistemi (3) Süre Kısıtlaması Getirmek (3)	45	14,90
5. Sektör - Üniversite Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Sektör -Üniversite İşbirliği Çalışmaları(13) Bölgeye Yönelik Bölümler Açılması (10) Staj Uygulamasının Sürece Yayılması (7) Stajlarda İşyeri Denetimi (4) Diploma Zorunluluğunun Kanunlaşması (1)	35	11,58
6. Akademik Personel Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Akademik Personel Artışı (10) Hizmet İçi Eğitim (8) Bilimsel Gelişimin Arttırılması (4) Branşa Uygun Ders Alımı (3)	25	8,27
7. Sosyo-Kültürel Kaynaklı Sorunlara Çözümler	Yerel Yönetimlerin Sorumluluk Alması (6) Öğrenci Kulüpleri Etkinleştirilmeli (5) Bölge Okullar Arası Faaliyetler (4)	15	4,96
TOPLAM		302 Çözüm Önerisi	100

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde meslek yüksekokullarında yaşanan sorunlara çözüme yönelik akademisyenler 7 farklı kategoride 302 çözüm önerisi oluşturmuşlardır. Akademisyenler tarafından bu kategorilerde en fazla tekrar edilen çözüm önerisi; sınavsız geçiş sisteminin kaldırılması, bütçe artırımı yapılarak fiziksel yetersizliklerin giderilmesi, sektör-üniversite işbirliği çalışmalarının arttırılması, akademisyen alımlarında standartlaştırma, uygulamaya yönelik öğretim süreci ve akademik personel artışı olarak vurgulanmıştır.

Birinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “öğrenci kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmış ve baskın kategori olarak belirlenmiştir (f:69, %22,84). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; sınavsız geçişin kaldırılması, meslek yüksekokulu taban puanlarının arttırılması ve okula girişlerde alan/mülakat sınavı yapılmasına yoğunlaşmışlardır.

İkinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “idari kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:59, %19,53). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; rektörlüklerce akademik personel alımında standartlaştırmaya gidilmesi, katılımcı yönetim anlayışının benimsenmesi ve ilçe meslek yüksekokullarının sınırlandırılarak sayılarının azaltılmasına odaklanmışlardır.

Üçüncü kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “fiziki imkân kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:54, %17,88). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu bütçe artırımı yapılarak fiziki imkânların iyileştirilmesi, oda/sınıf/bina/ laboratuvar yapımının sağlanması ve KYK (Kredi Yurtlar Kurumu) bünyesinde barınma probleminin çözülmesine yoğunlaşmışlardır.

Dördüncü kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “eğitim-öğretim süreç kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:45, %14,90). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; uygulamaya yönelik öğretim süreci, orta öğretim kademesinde değişikliğe gidilmesi, meslek yüksekokulları arasında standartlaştırılmış müfredat uygulaması ve kontenjan sınırlaması ile daha az mevcutlu sınıflar oluşturmaya yoğunlaşmışlardır.

Beşinci kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “sektör-üniversite kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:35, %11,58). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; sektör-üniversite işbirliği çalışmalarının arttırılması, bölge ihtiyacına yönelik bölümlerin açılması ve staj uygulamasının ders dönemine yayılmasına odaklanmışlardır.

Altıncı kategoride akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “akademik personel kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:25, %8,27). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; okullarda akademik personel artışı, akademisyenlere hizmet

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

içi eğitimlerin verilmesi, akademisyenlerin lisansüstü çalışmalarla bilimsel gelişimin artırılması gerekliliğine yoğunlaşmışlardır.

Yedinci kategoride ise akademisyenlerin meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm kelime/kavramına vermiş oldukları cevaplar “sosyo-kültürel kaynaklı sorunlara çözümler” kategorisi altında toplanmıştır (f:15, %4,69). Bu kategoride akademisyenlerin çoğu; yerel yönetimlerin sosyal-kültürel faaliyetleri arttırmada sorumluluk almaları, öğrenci kulüplerinin etkin hale getirilmesi ve bölge meslek yüksekokulları arası faaliyetlerin yaygınlaştırılmasına vurgu yapmışlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yıllarda sayıları hızla artan meslek yüksekokullarının sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm önerileri geliştirilmesi amaçlayan bu çalışmada akademisyenlerin çalıştıkları okullardaki sorunlara duyarlı olduğu, yaşamış oldukları sorunları dile getirmede istekli oldukları ve bu sorunların çözüme kavuşturulmasına yönelik öneri geliştirebildikleri gözlemlenmiştir. Bağımsız kelime ilişkilendirme testi ile elde edilen meslek yüksekokulları sorunlarına ve çözümlerine ilişkin veriler 7 farklı kategori altında toplanmıştır. Meslek yüksekokulu sorunlarına yönelik kategoriler tekrar edilme oranlarına göre fiziki imkân kaynaklı sorunlar, idari kaynaklı sorunlar, eğitim-öğretim süreci kaynaklı sorunlar, öğrenci kaynaklı sorunlar, akademik personel kaynaklı sorunlar, sosyo-kültürel kaynaklı sorunlar ve sektör-üniversite kaynaklı sorunlardır. Akademisyenler tarafından bu kategorilerde en fazla tekrar edilen sorunlar; sınavsız geçiş sistemi, öğrenci hazırbulunuşluk seviyesinin yetersizliği, meslek yüksekokullarında mevcut niteliksiz öğretim elemanları, derslik ve laboratuvar eksikliği, fiziksel yetersizlikler olarak vurgulanmıştır. Meslek yüksekokulu sorunlarına çözüm önermeye yönelik kategoriler ise tekrar edilme oranlarına göre öğrenci kaynaklı çözümler, idari kaynaklı çözümler, fiziki imkân kaynaklı çözümler, eğitim-öğretim süreci kaynaklı çözümler, sektör-üniversite kaynaklı çözümler, akademik personel kaynaklı çözümler, sosyo-kültürel kaynaklı çözümlerdir. Akademisyenler tarafından bu kategorilerde en fazla tekrar edilen çözüm önerileri; sınavsız geçiş sisteminin kaldırılması, bütçe artırımı yapılarak fiziksel yetersizliklerin giderilmesi, sektör-üniversite işbirliği çalışmalarının arttırılması, akademisyen alımlarında standartlaştırma, uygulamaya yönelik öğretim süreci ve akademik personel artışı olarak vurgulanmıştır.

Meslek yüksekokulu sorunlarını dile getirmede ve çözüm üretmede akademisyenlerin öncelik sırasının değiştiği göze çarpmaktadır. Akademisyenlere göre öğrenci kaynaklı, idari kaynaklı ve fiziki imkân kaynaklı sorunların çözülmesi daha fazla önem arz ettiği gözlemlenmiştir. Ancak bu noktada unutulmamalıdır ki;

akademik personelin tespit ettiği sorunlar ve kategorize edilen alanlar birbirleriyle ilişkili ve bütünlük arz eden alanlardır. Dolayısıyla geliştirilen çözüm önerileri de sorunların çözülmesinde bütüncül bir etki sağlayacaktır. Yıldız vd. (2014) yapmış oldukları araştırmada meslek yüksekokullarına merkezi sınav ile kayıt yaptıran öğrencilerin sınavsız geçiş yapan öğrencilere oranla derslerde daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Sınavsız geçiş olanağı nedeniyle öğrencilerin meslek yüksekokulu eğitimini ciddiye almadıkları ve bu durumun öğretim elemanlarının motivasyonlarını olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Alkan vd. (2014) sınavsız geçiş ile birlikte meslek yüksekokullarının öğrenci profili (öğrencilerin bilgi birikimi ve öğrenim seviyeleri açısından) değiştiğini, bir yandan üniversite sınavı ile bir yere yerleşemeyen öğrencilerin düşük puanlarla ya da sınavsız olarak okullara yerleştiklerini, öte yandan hâli hazırda bir kurumda çalışıyor olup da meslek lisesi mezunu olduğu için sınavsız geçişten yararlanarak kayıt yaptıran ileri yaştaki öğrencilerden oluşan heterojen sınıfların, derslerin işleme kalitesini olumsuz bir şekilde etkilediğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla akademisyenlerin oluşturduğu kavramlar doğrultusunda sınavsız geçiş sisteminin kaldırılması ya da sınırlandırılması öğrenci kalitesinin artmasına, öğrenci başarısının yükselmesine, eğitim süreci bazında öğrenci ve akademisyen bazlı motivasyonun artmasına, sektörel bazda nitelikli kalifiye eleman ihtiyacının sağlanmasına zemin hazırlayacaktır. Bunun yanında Kuşat (2014) yapmış olduğu çalışmada sınavsız geçişin ortaya çıkardığı düşünülen meslek yüksekokulu eğitim kalitesindeki azalışların, hem düz lise hem de meslek liselerindeki eğitim kalitesindeki azalışlar olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla orta öğretim sisteminde meslek liselerine yönelik eğitim-öğretim sürecine, ders ve sınıf geçme sistemine ve yükseköğrenim sınav sistemine yönelik yapılacak değişiklikler de meslek yüksekokullarında belirlenen sorunların çözümünde yardımcı olacaktır. Araştırmanın yapıldığı dönemde Meslek Lisesi öğrencileri için uygulamada olan sınavsız geçiş sistemine 2017-2018 eğitim yılından geçerli olmak üzere son verilmiştir (ÖSYM, 2017). Araştırmaya katılan akademisyenlerce en çok tekrar edilen sorunların başında gelen bu uygulamanın ÖSYM tarafından sona erdirilmesi, katılımcılarca en çok dile getirilen öneriler arasında yer almaktaydı. Bu düzenleme ile meslek yüksekokullarındaki en önemli sorunlardan birisi ortadan kaldırılması yukarıda bahsedilen sınavsız geçişin neden olduğu problemlerin çözümüne de katkı sağlayacaktır.

Akademisyenlerin sorun olarak gördükleri ve çözüm önerisi olarak geliştirdikleri bir diğer nokta ise meslek yüksekokullarının fiziki imkânlarına yönelik kategoridir. Birçok akademisyen, meslek yüksekokullarına yeterli idari anlamda kaynak

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

aktarılmadığını; dolayısıyla bina, sınıf, oda, laboratuvar, atölye, yurt, teknolojik altyapı, materyal ve teçhizat anlamında yetersiz olduğunu belirtmişler ve gerekli bütçe aktarımı ile problemlerin çözülmesine odaklanmışlardır. Buna bağlı olarak sosyo-kültürel faaliyetlerin yetersiz kaldığı ve öğrencilerin bu okulları tercih etmede isteksiz davranabilmeleri de bu anlamda değerlendirilebilir. Ünüver vd. (2009), yapmış oldukları çalışmada öğrencilerinin öğretim kalitesinin artırılması için her şeyden önce MYO laboratuvar altyapısının güçlendirilmesi gerekliliğine dikkat çekmişlerdir. Meslek yüksekokullarının yerleşkede bulunan kütüphane, spor alanları ve etkinlikler, yemek ve kafeterya hizmetleri ile konferans, panel, sempozyum gibi sosyo-kültürel faaliyetlere katılımda yetersiz kaldığını belirlemiş ve öğrencilerin çeşitli aktivitelerle boş zamanlarını değerlendirmeleri ve kendilerini geliştirecek faaliyetlerde bulunmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda üniversite rektörlüklerince bütçe aktarımı yapılması ve fiziki imkânların iyileştirilmesi noktasında sorumluluk alınmalıdır. Özellikle taşrada bulunan meslek yüksekokulları bulunduğu üniversitenin bölgedeki temsilcisi ve bölgenin en önemli dinamik güçlerinden bir tanesidir. Dolayısıyla yüksekokulların cazip hale gelmesi ve kampüs havası yaratılması ile bu okulların hem üniversitelerin bölgedeki gücünün temsili hem de öğrencilerce tercih edilebilirliğinin artması noktasında katkı sağlayacaktır. Ancak bu sorunun çözümünde ekonomik kaynakların yeterliliğinin de dikkate alınması gereklidir. Çünkü yapılacak yatırımlar yüklü miktarda kaynak gerektirecek düzenlemelerdir. Bu noktada akademisyenlerin öne sürdüğü kavramlar olan meslek yüksekokulları sayısının sınırlandırılması ve belirli merkezlerde bu okulların toplanması kaynakların daha ekonomik kullanılmasını sağlayacaktır. Sektör ve sanayi kuruluşlarının yoğun olduğu bölgelere bölge meslek yüksekokulları birleştirilerek kampüsler oluşturulması sınıf, laboratuvar, atölye, sosyal alanlar vb. imkânların giderilmesinde çözüm olabilecektir. Ayrıca meslek yüksekokullarında hazırlanacak projeler, yerel yönetimlerle ve sektör temsilcileriyle yapılacak ortak çalışmalar da bu okulların fiziki imkânlarını iyileştirmede, materyal ve teçhizat temin etmede katkı sağlayacak unsurlardır. Ancak meslek yüksekokullarında çalışan birçok akademisyenin öğretim görevlisi kadrolarında bulunmaları ve BAP, TÜBİTAK vb. projelerde yasal olarak sınırlandırılmaları da sınırlayıcı bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu okullarda çalışan öğretim görevlilerinin kendilerini akademik anlamda geliştirmeye çalışmaları, idari yönetim olarak öğretim görevlilerinin yapacağı lisansüstü eğitimlerinin desteklenmesi ve yapılacak yasal düzenlemelerle öğretim görevlilerinin önündeki proje sınırlandırmalarının kaldırılması gerekmektedir. Ayrıca meslek yüksekokullarına alınacak nitelikli öğretim görevlileri ile hem ders yüklerinde ve çeşitliliğinde azalma sağlanmış olacak, hem de

akademisyenlerin bilimsel çalışmalara yönelerek kendilerini geliştirmelerine ve okulların bilimsel anlamda ilerlemesine zemin hazırlayacaktır.

Akademisyenler meslek yüksekokullarının eğitim-öğretim sürecinde uygulamaya yönelik derslerin azlığı ve staj uygulamalarının eksikliği kavramlarını öne sürerek çözüm üretmişlerdir. Akademisyenler derslerin teorik olarak işlendiği, uygulama yaptırma imkânlarının yetersiz kaldığı ve yaz staj uygulaması ile stajların takip edilememesini sorun olarak kavramlaştırmışlardır. Akademisyenler meslek yüksekokullarında yapılacak düzenlemeler ve sektör-üniversite işbirliği ile bu sorunlara çözüm üretmişlerdir. Laboratuvar/atölye imkânlarının artırılması ile uygulama derslerine yönelme, staj uygulamasının sürece yayılması, akademisyenlerin staj uygulamalarında iş yerinde stajyer öğrencileri denetlemelerinin sağlanması, 2 yıllık okulu bitirme süresinin 1 yıl daha uzatılarak uygulamaya veya staja ayrılması, imzalanacak protokollerle sektörde uygulama imkânlarının arttırılmasına yönelik öneriler sıralanmıştır. Türkiye’de hala pek çok sanayici/işadamı tarafından ara eleman teminindeki zorluklar ile mevcut olanlardaki bilgi, beceri ve tecrübe yetersizliğine vurgu yapan geri dönüşler alınmaktadır (Alkan vd., 2014;138). Bu konuda en önemli örneklerden bir tanesi Sakarya Üniversitesi tarafından yapılmıştır. Meslek Yüksekokullarındaki öğrencilerin istihdamına yönelik yetiştirmelerini sağlamak amacıyla 3+1 Eğitim Modelini geliştirilmiştir. Farklı programın ders içeriklerinde yapılan düzenleme ile eğitim öğretimin 3 döneminin okulda ders, 1 döneminin işletmelerde uygulamalı olarak alınmasını öngören model 2011-2012 eğitim öğretim yılında uygulamaya geçmiştir. Bu çerçevede sanayi kuruluşları, yerel yönetimler ve meslek kollarıyla çeşitli işbirliği protokolleri imzalanmıştır (Sarıbiyık, 2013;40). Böylece öğrencilerin okulda öğrendikleri teorik bilgiyi uygulamaya dökmelerine, alanıyla ilgili mesleki tecrübe kazanmalarına ve mesleki anlamda zorlukların farkına vararak geri bildirimlerde bulunmalarına fırsat tanınmıştır. Bu noktada meslek yüksekokullarının sektörle iç içe olması, sektörün ihtiyaçlarını karşılayabilen, sorunlarına çözüm üreten konumda olması beklenmektedir. Ayrıca akademisyenlerin çözüm olarak sunduğu sektör ihtiyacına ve mezunların istihdamına yönelik yeni bölümlerin açılması sektör-üniversite işbirliğini güçlendirecektir. Göktürk vd. (2013) yapmış oldukları çalışmada meslek yüksekokullarında verilen uygulama eğitimlerinin, sektörle beraber ve sektörün ihtiyacı doğrultusunda yeniden yapılandırılmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir. Bu noktada rektörlükler ve müdürlüklerce yapılacak yasal düzenlemeler sorunların çözülmesine katkı sağlayacaktır.

Akademisyenlere Göre Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Cumhuriyet Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği

Sonuç olarak geleceğimizin teminatı olan gençlerimize gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmasında, onların hayata hazırlanmasında ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde meslek yüksekokullarının önemi oldukça büyüktür. Ancak son yıllarda hızla artan meslek yüksekokulları sayısı çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu açıdan yapılan çalışmada meslek yüksekokullarında çalışan akademik personelin görüşleri belirlenen sorunlara etkili çözüm geliştirmede ve yapılacak yasal düzenlemelerde temel kaynak olarak görülebilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, R. M., Suiçmez, M., Aydınkal, M. ve Şahin, M. (2014), "Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri", *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4, 3: 133-140.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak, E. K., Akgün Ö. E., Karadeniz Ş. ve Demirel F. (2012), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Ceylan, H. ve Erbir, M. A. (2015), "Meslek Yüksekokullarında Kalite: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Mayıs: 99-106.
- Ekici, G. ve Kurt, H. (2014), "Öğretmen Adaylarının "Aids" Kavramı Konusundaki Bilişsel Yapıları: Bağımsız Kelime İlişkilendirme Testi Örneği", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18, 3: 267-307.
- Erdem, A. (1999), "Meslek Yüksekokullarındaki Eğitimin Yeterliliği ve Kalite Güvencesi", *Mevzuat Dergisi*, 23: 1-7.
- Göktürk, İ. E., Aktaş, M. A. ve Göktürk, Ü. (2013), "Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokullarının Eğitim Sürecinde; Uygulama Açısından Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Özel Sayı: 1-8.
- Glesne C. (2012), *Nitel Araştırmaya Giriş* (Çev: A. Ersoy, P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Henden, R. (1996), "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Doğal, Toplumsal Nitelikleri ve Yaşam Standartları", *Eğitim Yönetimi*, 2, 1: 59-69.
- Henden, R. (2006), "Üçüncü Yılda Sınavsız Geçiş Uygulamaları: Alaplı Meslek Yüksekokulu Örneği", *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 4: 157-168.
- Kavak, Y. (1992), "Meslek Yüksekokulları İş Hayatı İlişkileri", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7: 95 -115.

- Kuşat, N. (2014), "Meslek Yüksekokullarında Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Çalışma: Eğirdir Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Örneği", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 61: 65-80.
- Natgün, S. ve Yüksel, E. (2009), "Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişte İzlenen Kriterlerin Değerlendirilmesi", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi, 9, 2: 189-205.
- ÖSYM (2017), "2017 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYM) Kılavuzu", Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara
- Sarıbıyık, M. (2013), "Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+1 Eğitim Modeli", Akademik Platform Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, 1, 1: 39-41.
- Seyfi, M. ve Soydaş, A. U. (2016), "Socio-Spatial Segregations in Social Media", Fonseca Journal of Communication, 13, 158-168.
- Soydemir, S., İşcan, B. O. ve Çakır, N. (2015), "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşyerlerindeki Eğitim, Uygulama ve Stajlarına İlişkin Hukuki Sorunlara Çözüm Önerileri", Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi, Özel Sayı: 81-92.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, G. F. (2011), Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ünver, H. M., Yaylı, H. ve Ceylan H. (2009), "Taşra Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Çözüm Önerileri", 1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu, Konya, Bildiriler Kitabı: 754-755.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A., Sönmez, T. C. ve Ciloşoğlu, M. (2015), "Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş ve Etkileri: Amasya Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Örneği", Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi, Özel Sayı: 35 -45.
- Yücebaş, E., Alkan, G., Atasagun, H. G. ve Egeli, H. A. (2013), "Ege Bölgesi'nde Bulunan Meslek Yüksekokullarının Durum Analizi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", Electronic Journal of Vocational Colleges, Özel Sayı: 44-50.